

Ska Trump och Rubio lyckas knäcka Kuba?

Ska Trump och Rubio lyckas knäcka Kuba?

Kuba står återigen inför en allvarlig och mångfacetterad kris, inte på grund av de orkaner som varje år drar fram över Karibien, utan på grund av det obevekliga och kvävande tryck som utövas av den mäktiga grannen i norr. Detta är en återkommande historia om ett folk som strävar efter självständighet straffas av en orubblig belägring och blockad. Genom medvetna åtgärder har USA:s regering noggrant byggt upp och genomdrivit allt större barriärer som hotar det kubanska folkets överlevnad.

Det senaste uttrycket för denna kris kom den 30 maj då ETECSA, Kubas statligt ägda telekommunikationsföretag, meddelade en betydande höjning av avgifterna för mobildata. För utomstående kan det tyckas vara en mindre höjning, men för kubanerna utlöste den en omfattande kritik som bottnade i en sjudande frustration. De nya priserna, särskilt för extra data, är höga i förhållande till den genomsnittliga lönen. En extra 3 GB kostar nu 3 360 kubanska pesos, nästan tio gånger så mycket som månadsplanen för 6 GB. Detta är inte bara en prisjustering, utan kom som en chock för den stora majoriteten av Kubas 8 miljoner mobiltelefonanvändare, av vilka många är beroende av tillgång till internet för utbildning, arbete och för att hålla kontakt med familjen utomlands. ETECSA:s tillkännagivande är dock inte en isolerad händelse, utan understryker den enorma påfrestning som Kuba utsätts för när man försöker tillgodose sitt folks grundläggande behov under USA:s blockad.

För dem som inte är så insatta i Kubas senaste historia kan vi konstatera att öns ekonomi, som redan skakats av pandemins förödande slag mot turismen och den sex decennier långa blockaden, har pressats ytterligare sedan Trump tillträdde. De 243 sanktioner som Trump införde under 2017-2021 kvarstår, som en kvävande filt som vävts in i det dagliga livet. Även under president Biden, som gick till val på löften om förändring, upprätthölls trycket, trots löftena.

Redan 2017 anklagade USA Kuba för "akustiska attacker" mot landets ambassadtjänstemän. Ett påstående som senare visade sig vara falskt, men som ändå tjänade sitt syfte: en förevändning för Trump att frysa relationerna, kollapsa turismen och stänga dörren för de över 600.000 årliga amerikanska besökarna. Sedan kom nedstängningen av Western Union 2020, vilket störde livsviktiga penningöverföringar. När visumtjänsterna vid USA:s ambassad i Havanna upphörde 2017 utlöstes den största vågen av irreguljär migration sedan 1980, en desperat flykt av kubaner som sökte alla utvägar.

Den ekonomiska förödelsen sedan dess har varit djupgående. Kubas BNP krympte med häpnadsväckande 15 procent 2019 och med ytterligare 11 procent 2020. Föreställ dig ett land som inte kan köpa basala förnödenheter på grund av att bankerna vägrar befatta sig med det, och vars offentliga tjänster och industrier är lamslagna. När covid-19 slog till 2020 utsattes Kubas robusta offentliga sjukvårdssystem, som är en nationell stolthet, för ett enormt tryck. Den enda syrgasanläggningen, som var avgörande för att behandla patienter, blev ur funktion eftersom man inte kunde importera reservdelar på grund av blockaden. Tusentals kubaner hade svårt att andas, men Washington vägrade att göra undantag. Till och med redan inköpta respiratorer hindrades av USA att levereras till Kuba.

Trump's sista handling under sin första ämbetsperiod, att lista Kuba som en statlig sponsor av terrorism i januari 2021, var ett förödande

slag. Denna beteckning gör det nästan omöjligt för Kuba att delta i normala finansiella transaktioner, vilket stryker viktig handel. Under de första 14 månaderna av Bidens regeringsperiod förlorade den kubanska ekonomin uppskattningsvis 6,35 miljarder USD på grund av Trumps fortsatta sanktioner, som förhindrade viktiga investeringar i det åldrande energinätet och inköp av livsmedel och läkemedel. Den kubanska peson störtök, vilket devalverade de redan låga lönerna i den offentliga sektorn. Även om ransoneringssystemet ger en kost som går att leva på, har man inte upplevt en sådan brist sedan den "specialperioden" på 1990-talet efter Sovjetunionens kollaps.

Inför dessa allvarliga begränsningar har den kubanska regeringen tvingats anpassa sig. År 2020 började man i högre grad förlita sig på den privata sektorn, både som en ny källa till sysselsättning och som importör av basvaror - ett pragmatiskt steg som föddes ur nödvändighet. Över 8.000 små och medelstora företag har registrerat sig sedan 2021, och 2023 var den privata sektorn på väg att importera varor för 1 miljard USD. Samtidigt som den privata sektorns framväxt har ökat importen av vissa varor har den också inneburit nya utmaningar för Kubas socialistiska projekt genom att skapa inkomstskillnader, vilket står i skarp kontrast till Kubas historiska betoning på en rättvis fördelning av välståndet.

President Miguel Díaz-Canel har konsekvent betonat regeringens åtagande att tillhandahålla viktiga tjänster samtidigt som han erkänner behovet av förändring på grund av det nuvarande scenariot med en ständigt skärpt blockad. Han definierar Kubas socialistiska projekt för social rättvisa inte bara som välfärd, utan som en rättvis inkomstfördelning där de som tjänar mer bidrar mer, och de som inte kan bidra får stöd. Detta är den balansgång som revolutionen går på: att balansera ekonomiska realiteter med sina grundläggande principer. Ledarskapet insisterar på att skydda det socialistiska projektet och garantera grundläggande tjänster samtidigt som man motsätter sig krav på stora privatiseringsinsatser.

Pandemin, som decimerade turismen, Kubas ledande industri, förvärrade krisen ytterligare. Trots minskad tillgång till hårdvaluta spenderade regeringen hundratals miljoner dollar på sjukvårdsmaterial och fortsatte att garantera löner, mat, el och vatten, vilket ökade skulden med 2,4 miljarder dollar för att täcka grundläggande behov.

Den yttersta svårigheten i Kubas alla ansträngningar att tillgodose sitt folks grundläggande behov är USA:s öppna och obevekliga antagonism. Den amerikanska regeringens mål, från den kubanska revolutionens första dag, har varit regimskifte, vilket uppnåts genom att skapa försämrade förhållanden och sponsra intern omstörtning. Blockaden har alltid hindrat Kubas utveckling, men under de första tre decennierna uppvägdes en stor del av dess effekter av Sovjets stöd och en gynnsam miljö i tredje världen. 1990-talet, som blev känt som "specialperioden", var en kris av enorma proportioner, eftersom Kuba var tvunget att på egen hand möta den amerikanska blockadens makt, men det tvingade fram innovativa svar som gjorde att Kuba kunde överleva.

Den nuvarande situationen är dock annorlunda. Den kumulativa effekten av Trumps sanktioner, pandemin, den globala ekonomiska nedgången, Bidens passivitet och Trumps återkomst med en hämndlysten Marco Rubio som utrikesminister, har skapat en perfekt storm för USA att försöka uppnå sina sedan länge uppsatta mål om regimskifte. Lester Mallorys ökända memorandum från 1960, där det uttryckligen angavs att blockadens syfte var att orsaka internt uppror genom hunger och desperation, har fått en ny, mer

sofistikerad tillämpning. Denna strategi tvingar den kubanska staten att vidta åtgärder som kan strida mot dess projekt, men som är avgörande för dess överlevnad i en period av stor fiendlighet.

"Socialismen är så bra och framgångsrik att jänkarna måste blockera, slå och sanktionera den för att få oss att tro att den är ett misslyckande!"

Statsägda företag, som utgör grunden för Kubas socialistiska ekonomi, håller på att falla sönder på grund av blockaden, eftersom de inte kan finansiera välbehövligt underhåll eller generera tillräckligt med valutareserver.

ETECSA, som är hårt sanktionerat av USA, har lämnats med små eller inga alternativ för att renovera hela sin interna infrastruktur förutom att höja sina priser för första gången på flera år. Allt från servrar till radiobasstationer kräver importerad teknik. Staten, som historiskt sett har kunnat subventionera allt från utbildning och hälsovård till transporter och livsmedel, tvingas minska, anpassa och i vissa fall avstå från sin förmåga att tillgodose alla behov på en gång. Sophämtning, vattentjänster och, vilket är mest kritiskt, elektricitet står inför så stora utmaningar att deras dysfunktion inte bara skapar frustration utan också en växande misstro mot statens förmåga att lösa dessa problem.

Även om den amerikanska regeringen under 60 år av ekonomisk krigföring inte har lyckats störta den kubanska staten, har dess åtgärder nu börjat få sina allvarligaste konsekvenser, så till den grad att Trumpadministrationen och dess hantlangare, som Marco Rubio, ytterligare drar åt snaran för den kubanska statens förmåga att tillgodose folkets behov och slutgiltigt få det på fall. Vilka åtgärder Kuba än vidtar i detta ögonblick är det inte tecken på svaghet eller kapitulation, utan en direkt följd av den kris som blockaden tvingar fram.

Folkets svar på denna kris har varit varierande. Sedan juli 2021 har protester, ofta små och isolerade, blivit en normal företeelse över hela ön och kubanerna har överlag blivit mer högljudda i sin kritik av, och sina krav på, den kubanska staten. Som svar på ETECSA:s prishöjning har kubaner från olika samhällssektorer framfört kritik. Bland dem finns studenter och avdelningar av Studentfederationen (FEU) på olika campus som sedan tillkännagivandet inte bara har kritiserat utan också lett direkta förhandlingar med den kubanska staten och ETECSA för att hitta lösningar. Ändå har antikubanska röster i USA som ett urverk försökt utnyttja detta krisögonblick för att manipulera studenternas kritik till försök att få till kravaller och störta den kubanska revolutionen.

Som svar på detta fördömde Roberto Morales, en högt uppsatt ledare för kommunistpartiet, de "mediamanipulationer och opportunistiska förvrängningar" som "revolutionens fiender har försökt införa". Medan legitim kritik från folket är förståelig och en viktig aspekt av livet på Kuba, menar han att den måste ses i ett större sammanhang av en nation under belägring. Målet för Trump och Rubio, liksom det alltid har varit för de antikubanska elementen i Miami, förklarar Morales, har varit "att sprida kaos, främja våld och krossa freden i vårt hemland".

Ett ännu större svar på krisen har dock varit den största migrationsvågen i Kubas historia, som överträffar Mariel och flottkrisen 1994 tillsammans. Nästan 425.000 kubaner migrerade till USA under 2022 och 2023, vilket motsvarar över 4% av befolkningen. Tusentals fler har flyttat till Spanien, Mexiko, Brasilien och andra länder. Kubas befolkning har sjunkit under 10 miljoner för första gången sedan början av 1980-talet och har förlorat 13% av sina invånare sedan toppnoteringen 2012. Men USA, som i årtionden av politiska skäl har skapat förutsättningar för, och främjat, denna massmigration av kubaner, har gjort en tvärvändning. Kubanska asylsökande deporteras och Kuba lades just till på Trumps lista över länder med reseförbud, vilket innebär ett totalförbud för kubaner att resa lagligt till USA.

Detta är den krassa verkligheten för Kuba: ett belägrat land, ett folk som utstår stora umbäranden och en regering som anpassar sig på ett sätt som är både nödvändigt och utmanande för att överleva. Utmaningarna är enorma, och folkets uppoffringar är djupgående för att upprätthålla revolutionens landvinningar.

Det är i detta sammanhang som solidariteten mellan människor i världen och i USA måste skapas på nytt. Vi kan inte bara vara medvetna, vi måste vara aktiva. Vi måste gå längre än till att öka medvetenheten och vidta konkreta åtgärder för att stödja det kubanska folket. Detta innebär att kräva ett slut på USA:s brutala och folkmordsliknande blockad, en grym och omänsklig politik som straffar en hel nation för dess strävan efter självbestämmande. Det innebär att stödja humanitära hjälpinsatser, förespråka diplomatiskt engagemang och mobilisera för en värld utan sanktioner och blockader. Det kubanska folket behöver mer än vår sympati; de behöver vår aktiva, orubbliga solidaritet.

Manolo De Los Santos är verkställande direktör för The People's Forum och forskare vid Tricontinental: Institute for Social Research. Hans texter publiceras regelbundet i Monthly Review, Peoples Dispatch, CounterPunch, La Jornada och andra progressiva medier.

Manolo de los Santos, People's Dispatch 250605 (ZT)

[Trump & Rubio tighten the noose on Cuba : Peoples Dispatch](#)

Stöd Kubas matsuveränitet!

Nu är Svensk-Kubanska igång med stöd till ett agroekologiskt jordbruksprojekt! Bidra du också till den kubanska visionen för matsuveränitet, starka lokalsamhällen, och hållbart jordbruk!

Svensk-Kubanska ger stöd till ett småskaligt projekt till en agroekologisk gård i Las Lajas i provinsen Cienfuegos. I första hand gäller det att kunna köpa in bevattningsutrustning. Vi behöver få ihop 150 000 kr. Vill du bidra? Sätt in valfri summa på PG 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72. Märk betalningen "jordbruk". Stort tack.

